

Piispainkokous 2/2022

Pöytäkirja

Aika: 24.8.2022

Paikka: Kirkollishallituksen tiloissa, Karjalankatu 1, 70110 Kuopio

Läsnä: Arkkipiispa **Leo** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, metropoliitta **Elia**, piispa **Sergei**

Sihteeri: Rovasti **Mikael Sundkvist**

Kokouksen avaaminen

17

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:48.

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

18

Päätösesitys: Kokous todetaan lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

Esityslistan hyväksyminen

19

Päätösesitys: Esityslista hyväksytään esitettyssä muodossa.

Päätös: Piispainkokous hyväksyi esityslistan mutta päätti yksimielisesti lisätä kohtaan ”Muut asiat” päätösasiana ”Ehtoollisen jakamistapa”.

Edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastus

20

Päätösesitys: Edellisen kokouksen (15.3.2022; 1/2022) pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään.

Päätös: Esityksen mukaan.

Metropoliitta Arsenin esitys

21

Papistoa velvoittavien päätösten koonnista ja uudelleen julkaisemisesta (Liite 1)

Tausta: Piispainkokous on kokouksissaan 13.10.2021 (6/2021) ja 15.3.2022 (1/2022) käsitellyt kysymystä papistoa velvoittavien päätösten koonnista ja uudelleen julkaisemisesta. Kokouksessaan 1/2022 piispainkokous antoi tehtäväksi piispa Sergeille yhdessä piispainkokouksen sihteerin kanssa valmistaa käytyjen keskustelujen pohjalta päivitetty versiot päätöksistä.

Päätösesitys: Piispainkokous hyväksyy päivitetty versiot papistoa velvoittavista päätöksistä ja antaa seurakuntien kirkkoherroille tehtäväksi katsoa, että päätökset noudatetaan seurakunnissa.

Päätös: Piispainkokous teki joitakin tarkennuksia aineistoon, minkä jälkeen se hyväksyi aineiston ja päätti lähettää sen seurakuntien kirkkoherroille noudatettavaksi seurakunnissa.

Arkipiispa Leon esitys

22

Piispainkokouksen evästys kalenterityöryhmälle (Liite 2)

Tausta: Kirkollishallitus on istunnossaan 10.6.2022 asettanut tilapäisen kirkkokalenterityöryhmän. Piispainkokous on kokouksessaan 1/2022 päättänyt antaa tehtäväksi piispa Sergeille yhdessä piispainkokouksen sihteerin kanssa valmistaa tausta-aineisto piispainkokouksen näkemyksistä kirkollishallituksen nimittämän työryhmän avuksi ja että tausta-aineisto käydään läpi seuraavassa piispainkokouksessa.

Päätösesitys: Piispainkokous hyväksyy tausta-aineiston ja lähettää sen kirkollishallitukselle tiedoksi.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Leon esitys

23

Keliaakikon ehtoollinen (Liitteet 3 ja 4)

Tausta: Piispainkokous on kokouksissaan 18.2.2020 sekä 13.10.2021 (6/2021) käsitellyt asiaa keliaakikon mahdollisuuksista osallistua ehtoolliseen, jossa pyhä Karitsa on valmistettu tavallisesta vehnäjauhosta. Kokouksessaan 13.10.2021 piispainkokous päätti, että arkkipiispa Leo lähettää asiasta kirjeen Konstantinopolin Pyhän Synodin kanonisten kysymysten jaostolle. Pyhän Synodin vastaus asiaan saapui 17.1.2022, jonka arkkipiispan teologinen sihteeri Jelisei Heikkilä on suomentanut sekä kommentoinut kysymystä.

Päätösesitys: Piispainkokous keskustelee asiasta Pyhän Synodin keskuskanslian vastauksen pohjalta ja tekee tarvittaessa päätöksen.

Päätös: Saatuaan vastauksen Pyhän Synodin keskuskanslialta kysymykseensä gluteenittoman leivän käytöstä ehtoollisessa (liitteet 3 ja 4) piispainkokous päätti, että ehtoollisleivän voi valmistaa gluteenittomasta jauhosta ”edellyttäen, että se on aina hapatettua eikä koskaan tai millään tavoin happamatonta” (Pyhä Synodin kirjeestä). Piispainkokous ei kuitenkaan näe tarkoituksenmukaiseksi sitä, että kirkko kautaltaan siirtyisi käyttämään gluteenitonta leipää. Siellä missä sen käytölle on tarvetta, pappi voi liturgian yhteydessä pyhittää toisen gluteenittomasta jauhosta valmistellun leivän ja toimia sen kanssa kuten ennenpyhitettyjen lahjain liturgioihin pyhitetyn leivän kanssa ja jakaa siitä liturgiassa tavallisen ehtoollisjakamisen yhteydessä mutta erillisestä maljasta.

Metropoliitta Elian esitys

24

Kirkon edustajien nimittäminen oppikeskusteluun Suomen evankelisluterilaisen kirkon kanssa 29.-30.9.2022

Tausta: Metropoliitta Elia on koonnut seuraavat edustajat Turussa 29.-30.9.2022 pidettäviin oppikeskusteluihin: Rovasti Heikki Huttunen, rovasti Mikael Sundkvist, TM Soili Penttonen, TM Andreas Bergman.

Päätösehdotus: Metropoliitta Elian kokoamat oppikeskustelujen edustajat hyväksytään.

Päätös: Piispainkokous päätti valita Turussa 29.-30.9.2022 pidettäviin oppikeskusteluihin edustajat rovasti Heikki Huttusen, rovasti Mikael Sundkvistin sekä TM Soili Penttosen. Sen lisäksi piispainkokous päätti, että nimitys on kolmeksi vuodeksi alkaen tästä päivästä ja että delegaatiota täydennetään tarvittaessa.

Metropoliitta Arsenin esitys

25

Käytöstä poistettujen ja museaalista arvoa vailla olevien kirkkotekstiilien uusiokäyttö

Tausta: Valamon opiston suunnitelmissa on järjestää alkavan talven aikana kurssi käytöstä poistettujen tekstiilien uusiokäytöstä. Suomen ortodoksinen kirkkomuseo on luonnollisesti käytöstä poistettujen tekstiilien ensisijainen sijoituspaikka. Samaa kuosia olevia ja samanlaisia uudempia ns. tikkurilansilkistä tai huonekalukankaista valmistettuja huonokuntoisia kirkkotekstiilejä ei museo ota enää vastaan. Seurakunnat voivat tietysti valtuuston päätöksellä tarjota niitä myös paikallismuseoihin. Käytöstä poistettujen tekstiilien hyväkuntoisista osista voitaisiin Valamon opiston kurssilla saadun opin perusteella valmistaa esimerkiksi pelenoja eli koristeliinoja ikonien alle tai ehtoollis- ja analogin peittoja. Myös muunlaista liturgista käyttöä voidaan ideoida.

Päätösesitys: Piispainkokous vahvistaa, että käytöstä poistettuja kirkkotekstiilejä voidaan uusiokäyttää esimerkiksi pelenojen sekä ehtoollis- ja analogipeitteiden valmistukseen tai muuhun vastaavaan liturgiseen käyttöön. On kuitenkin huomioitava, että kaikki käyttämättä jäävä liturgisessa käytössä ollut tekstiilimateriaali tulee hävittää kirkon perinteen mukaan polttamalla.

Päätös: Esityksen mukaan.

Arkkipiispa Leon esitys

26

Asia 26 kokonaan salassa pidettävä, Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta (1999/621), 24 § 1 momentti 32 kohta.

Muut asiat

27

Keskustelu ajankohtaisista kysymyksistä

Piispainkokous keskusteli Ukrainan sodan vaikutuksista Suomeen ja ukrainalaisten uskovien pastoraalisesta huolenpidosta eri hiippakuntien seurakunnissa.

28

Ehtoollisen jakamistapa

Piispat keskustelivat nykyisestä poikkeuskäytännöstä ehtoollisen jakamistavassa, jossa pyhää ehtoollista on jaettu kertakäyttölusikoilla. Koronavirus leviää edelleen maassamme mutta on muuttumassa pandemiasta endemiaksi. Viruksen kanssa on opittava elämään. Piispainkokous ei näe, että juuri ehtoollisen jakaminen yhteisellä ehtoollislusikalla enää mainittavasti vaikuttaisi viruksen leviämiseen. On myös tärkeää, ettei poikkeuksesta tule sääntö ja Suomen kirkko täten eroaisi yleisortodoksisesta perinteestä.

Päätös: Piispainkokous päätti, että seurakunnissa ja luostareissa siirrytään takaisin käytäntöön, jossa pyhää ehtoollista jaetaan yhteisellä ehtoollislusikalla.

Tiedoksi

29

Kirje Kreikan kirkon Pyhältä Synodilta Suomen piispainkokoukselle (Liite 7)

Kreikan Pyhä Synodi haluaa 20.6.2022 päivitetystä kirjeessään saattaa Suomen piispainkokouksen tietoon, että Dionysios (maailmassa Georgios) Kalampokas -niminen arkkimandriitta on menettänyt pappisuuden ja palautettu yksinkertaisen munkin säätyyn, mikä merkitään tiedoksi.

Kokouksen päättäminen

28

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:54.

Aika ja paikka alussa mainitut.

Puheenjohtaja

Leo

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Mikael Sundkvist

piispainkokouksen sihteeri